

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Izhaaja vsake sobote zvečer
in stane za Kranj 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljalve naročnine se ne osira. — Uredništvo in upravnistvo je na pristavi gosp. K. Floriana v «Zvezdi».

Mesečna priloga
„Slovenski Tehnik“

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petlet-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnistvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo

Politični del.

Več narodne zavednosti.

Znano dejstvo je, da smo ravno mi Slovenci v narodnem oziru do skrajnosti popustljivi, do skrajnosti lahko rečemo — malomarni. — Skrajno narodno-radikalni smo najčesče pri kaki veselici, ko slusamo kakega navdušenega govornika pri časi rujnega vinca. Ali kakor hitro stopimo zopet v vsakdanje življenje, v svoj stari tir, spuhti ono narodno navdušenje v — narodno mlačnost in zopet smo vsakdanji stari kranjski popustljivci, ki nam je všeč vsaka tuja stvar bolj kakor naša domača, naša narodna stvar.

Ali je v isitni tako, ali ne pretiravamo?

Tako si bode mislil marsikdo. Toda oglejmo si naše vsakdanje življenje natančneje.

Stopimo najprej v prvo trgovino, ki jo naletimo v kateremsi kraju na Gorenjskem, ali recimo na Slovenskem. — Tu nas zbóde takoj v oči oni nebroy reklamnih tabel, s katerimi priporočajo tuje: nemške, laske, francoske i. t. d. tvrčke svoje dobro ali pa slabo blago. In kaj menite, jeli je vsaka taka reklamna tabla v naši milodoneči materinščini? Kaj še! Lahko rečemo, da je 90%, vseh teh v naših prodajalnah nabitih tabel nemških, s slovenskim besedilom so prave bele vrane. Žalostno, toda resnično. In vi, slovenski trgovci širom slovenske dežele! Menite, da bi se ta narodna brezbriznost ne dala hipoma odpraviti? Seveda, samo nastopiti je treba.

Prvi nemški ali pa laski tvrčki, ki nam pošlje svoje nemške reklamne table, vrnimo jih z uljudno

opazko, da jih v svoji trgovine ne moremo obesiti, ker jih naši odjemalci ne razumejo.

Tvrčka dobi prvo, drugo... deseto tako vrnitev in prepričani bodite, slovenski trgovci, v najkrajšem času prejmete reklamne table v pravilni slovenščini. Vspeh je zagotovljen. Dotična tvrčka si bode preskrbela take reklamne table pri kaki slovenski tvrčki in s tem smo dosegli mnogo v gospodarskem in narodnem oziru. — Poskus velja! —

Ostanimo še pri trgovcu! Nemška, laska tvrčka pošlje svojega potnika-agenta. Mož poskusi takoj pri prvem trgovcu v svoji blaženi nemščini svojo srečo. In iz lasne skušnje vemo premnogo slučajev, ko se je trgovec mučil in mučil, da je spravil za silo nekaj nemščine preko svojih zob, da se je mogel sporazumeti z dotičnim nemškim agentom. — Ali ni to narodna brezbriznost? Kadar nas pride obiskat tak nemški agent, povejmo mu po slovensko, da ne umemo tega jezika in če hoče dotična tovarna stopiti z nami v kupčijske zveze, dobro, pošlje naj nam slovenščine zmožnega potnika. — Tak odgovor naj dobi najzagriženejša tvrčka tam v severnem nemškem delu Češke od vseh slovenskih trgovin, in prepričani smo lahko, da dobi ravno ta tvrčka v kratkem času slovenskega potnika.

S svojo zavednostjo smo dosegli dvojni vspeh. Nemška tvrčka nas bo pričela spoštovati in slovenskemu potniku smo preskrbeli kruh.

Hočemo li tudi pisati o dopisovanju naših trgovcev z nemškimi tvrčkami? Žalibog, da tudi tu vlada skrajna narodna mlačnost. Naši trgovci v ogromni večini so tako popustljivi, da si dajo

dopisovati od raznih nemških in laskih tvrčk izključno v nemščini. Vemo celo za vzgled, da si je slovenski trgovec najel človeka, da je v njegovem imenu pisal v nemščini nemški tvrčki. O oni grdi razvadi, da cele slovenske, ali recimo bolje za slovenske tvrčke se izdajoče pišejo svojim slovenskim odjemalcem v blaženi nemščini — niti ne govorimo. — Take «narodnjake» bi bilo dobro javno pokazati svetu.

Oglejmo si naše gostilničarje! Žalibože, da moramo tudi tu povdarjati, da najdemo ravno med gostilničarji več kakor preveč takih gostilničarjev, ki jemlje v prvi vrsti pivo od nemških, in sicer od zagrizeno nemških pivovarn. Prav žalostne vzgled imamo ravno na Gorenjskem. Neka nemška pivovarna Kernova igra po Gorenjskem veliko vlogo. Lahko bi imenovali še več tacih pivovarn. In kako brezbrizni so ravno naši gostilničarji napram tem nemškim pivovarnam, kar se tiče slovenščine. Ni dovolj, da gredo v nemške malhe slovenski groši, temveč te nemške pivovarne razobešajo po gostilniških prostorih svoje nemške reklamne table, na steklenicah se bleste samonemški utiski, račune dobivajo gostilničarji nemške. Nemščina igra glavno vlogo. Ni čuda, da nas potem take nemške pivovarne nekako zaničujejo in prezirajo, ker trpimo take razmere.

Proč z nemškimi in nemškutarškimi pivovarnami. Za naše potrebščine imamo dovolj slovenskih pivovarn. Teh se oklenimo in čim več bodo imele slovenske pivovarne odjemalcev, tem bolj se še bodo morale pivovarne vsled mnogih odjemalcev razširiti, izpopolniti i. t. d. Slovenski denar ostane doma in mnogim slovenskim delavcem preskrbimo s takim našim postopanjem stalne službe v teh slovenskih pivovarnah.

PODLISTEK.

Skrivnost.

Spisala Matilda Serao.

Mesec avgust je bil neznosno vroč, v zaprti sobi pa je kar dušilo. Zjutraj so brenčale težke muhe, katere so privabili na naslanjaču ležeči sladkor, oranžna voda, iz steklenice se cedeci cedein — sirup in pokvarjen zrak. Usedale so se na rjavo, na podočnih kosteh zardelo lice bolnice, medtem ko je ona spala v oni omotici, ki je gotovo znamenje smrti. Zaman jih je podil sin s pahljačo, — vedno so se vračale in posedale so na polodprte ustnice, iz katerih je prihajala kratka in hropeča sapa. Zvečer ni bilo moči odpreti okna, in niti tolikšna sapica se ni prikradla v sobo, da bi zamajala plamen goreče sveče. Zvečer je ta vroči zrak, med katerega se je mešal vonj janezeve vode in izčiščene smole, uplival celo na možgani Petra, sina, ki je čul pri svoji materi. Tisino v sobi je motilo votlo hrkanje in tiho žvižganje umirajočih pljuč; semtertja pa je bolnico napadel tudi hud in dolg kašelj.

Peter je bdel, svoj pogled trdno in nepremično uprt v materin obraz. Zdelo se mu je, da hoče ta suhi, vsled bolezni zmanjšani obraz, ta obraz, na katerem so nekatere poteze odrevenele že docela, zakopati si v svoj spomin. Dobro se je zavedal, da mati — umira; vedel je to in njegova

duša si je šepetala to sama sebi, kakor da bi se hotela uveriti o nečem, kar bi ne smelo priti. Njegovih suhih oči ni motila nikaka solza, iz njegovih prsi se ni izvil nikak vzdihljaj; bil je omotljen. Živel je v tej sobi kot okamenel, hodil semtertja, podajal je materi zdravila, pijačo, popravil ji zaglavje in vzdigoval jo. Živel je kot ponočnjak, z odprtimi, mirno strmečimi očmi; medtem pa ji je stregel varno in prikupno, boljše od vsake ženske, ne da bi črnil. Ni se tresel, ni se bal, kajti tudi njegovo lice je odrevenelo, postalo je malomarno; le če je začul kašljanje, je na lahko obledel ter pogledal v stran.

Medtem, ko je ležala mati v omotici, ki ga je strašila, je on razmišljeval.

Kaj je bila njemu mati? Mati vseh mater, materinsko ljubezen do najpopolnejše ideje, materinska ljubezen do blaznosti. Od njegovega rojstva do teh zadnjih, obupno-enakomernih dni se nista ločila mati in sin nikdar, niti za eno minuto. Do svojega desetega leta je spal v materini postelji, glavo oprto na njene prsi, pozneje v isti sobi, še pozneje pa v sosednji sobi pri odprtih durih, da sta mogla medsebojno kramljati. Resila ga je hudih otročjih bolezni, oživljala ga je s svojim glasom, s svojimi pogledi, vdihovala mu življenje. Nekoč je nalezla od njega koze, drugič zopet vročino, a ozdravela je zanj, kakor je zanj zbolela. V dežju ga je vodila v solo in hodila zopet ponj. Doma sta se skupaj učila, reševala in ubijala se z arit-

metičnimi nalogami. Peter je bil lahkomišljen in raztresen. Mati ga je opominjala, jela je jokati, a tudi on se ni mogel vzdržati, jokala sta oba. Hodila sta skupno na izprehod, Peter, lep in elegantno opravljen, ona skromna in smehljajoča. V poletnih večerih sta govorila dolgo med seboj, lice ob licu, v objemu. Pripovedovala mu je tiho in zaupno vse lepe in slabe plati življenja. Sin jo je poslušal, ne da bi odgovarjal, potem pa jo božal po obrazu, ki se je topil čestokrat v solzah. Toda sama o sebi je molčala; ni mu pripovedovala ne o svojem življenju, ne o svoji preteklosti; le o njem je govorila in o njegovi prihodnosti. Pozneje, ko je postal on večji, rekel ji je večkrat:

«Pripoveduj mi o sebi, dobra mamica!»

«Ne, čemu?» je odgovorila na kratko, a obraz ji je postal blede.

Taka mati je bila zanj ta umirajoča bolnica: mati po srcu, mati po duhu, mati po telesu, mati po svojem trpljenju, mati po preobilnih neznostih, mati po brezmejnih strasteh. Sin ji je bil enak do črtice; — takega je odgojila. Njegova duša je bila enaka njeni, tolikšno je bilo spajanje njunih misli in čustev. Med obema je vladalo eno samo življenje: enako sta se smejala, pogledovala sta se drug drugega in druga v drugo so prehajale njune misli.

Še je sedel ob znojno svoje matere in naslanjal svojo glavo na njena kolena. Njena nežna, lahka roka mu je gladila lase, njeni tihi glas mu

Ako pa kak gostilničar meni, da noče podpirati slovenskih podjetij, slovenskih pivovarn radi tega ali onega predsodka, naj se obrne do čeških pivovarn. Prepričani smo, da dobi ravno pri čeških pivovarnah vse one udobnosti, ki mu jih nudi ta ali ona nemška pivovarna.

Ravnajmo se po geslu: Svoji k svojim.

Naše višje cesarsko-kraljeve oblasti imajo se vedno ono «lepo» staro navado — so hvala Bogu tudi izjeme — da pošiljajo preprostemu kmetiču kak ukaz kako razsodbo i. t. d. v blaženi nemščini. Nas kmetič pa misli, da mora sprejeti tako pisanje, ker pride od višje oblasti in teka nato od Poncija do Pilata, da mu raztolmačijo ono «skrivnostno» pisanje.

Prijatelj kmetič! Kadar dobiš tako, v nemščini pisano povelje od kake c. kr. oblasti, vrni ga lepo oblasti z opazko: «Ne razumem!» — V kratkem dobiš vrnjeno ono povelje, a pisano v lepi slovenščini. — Zamere se ne boj. Kajti pomni: Uradniki so radi nas tukaj, a nemi radi uradnikov, in ti se morajo učiti našega jezika.

Enako postopanje svetujemo vsem slovenskim županstvom. Dopisujte vsem uradom edino le v slovenščini in zahtevajte od vseh uradov vse dopise v slovenščini! Tako brezobzirno postopajo skoro vsa nemška županstva v severnem delu Česke in vendar prav dobro izhajajo. — Ako vam pošlje ta ali oni urad kak dopis v nemščini, vrnite ga, ne bojte se zamere ne navzgor, ne navzdol. V Avstriji imamo § 19 osnovnih zakonov, ki pravi, da so vsi narodi v Avstriji enakopravni. Če se vam pa le usiljuje kako dopis v nemščini, pošljite ga lepo c. kr. okrajnemu glavarstvu v prestavo. Ako zna ta ali oni naših značajnih županov nemško, zna pač ta jezik zame, a ne za druge, zato da bi se dotični ne hotel učiti slovenščine. Ako sem se jaz moral učiti nemščine, uči se ti slovenščine, in mirna Bosna.

Se ene napake se moramo dotakniti. Pri nas je neka običajna «lepa» navada, da se kaj radi poslužujemo v občevarju blažene nemščine; ako sedi v naši družini le ena edina oseba, ki malo slabše «tolče» slovenščino. In temu edincu na ljubo se potem poslužuje vsa družba nemščine. Pojdite se solit s tako obzirnostjo! Poglejte Nemce ali pa nemškutarje po družih krajih, recimo po spodnjem Štajerskem. Tam so ti ljudje tako zaljubljeni v svojo nemščino, da vam ne ispregovori nihče slovenske besede v taki družbi, ako le ve, da znata le še dva za silo nemški.

In ravno z ozirom na to krčevito doslednost, pridobila si je nemščina tak ugled v svetu. Ko bi mi Slovenci postopali tako brezobzirno, ne skrčile bi se naše slovenske meje že tako zelo, temveč še celo razširile bi se bile.

Dotakniti se moramo še ene napake. Naša dekleta in naše žene, posebno one iz «boljših» krogov kaj rade kramljajo med seboj v edino «zve-

je šepetal besede življenja. Toda ta otrok je bil mož devetnajstih let, močan, možat, srčen, miren opazovalec ljudi in stvari. Mahoma, kot bi bilo njeno delo končano, ni našla več vzroka živeti dalje in vse moči njenega trdnega zdravja so jela pešati: objemala jo je smrt...

Ko se je smrt približala, postajala je obojestranska ljubezen matere in sina — mučna.

«Mati, mati,» govoril je vedno sam sebi in bal se je, da ne bi postal blažen vsled vednega ponavljanja teh besedi.

Nezmožen, zapusti jo le minuto, posedal je krog nje. Ona ga je pogledovala strmeče in z vso ljubeznijo.

«Kako se počutiš, mati?»

«Bolje.»

«Ljuba mati, dobra mati!» je govoril sin skrivši glavo med blazine. Za tem so sledeli dolgi, strašni presledki, trgajoči mu srce.

«Pripoveduj mi, mati!»

Dala mu je znamenje, da ne more, zaprla je oči in trudno odmajala z glavo. Vedno ta težki spanec, med katerim ji je postajal obraz vedno bolj odrevenel, med katerim so ji bile trepalnice le pol zaprte, glava, z izjetimi ustnicami nagnjena na desno stran, — zakaj, uničena so bila leva pljuča.

«Mati,» je šepetal sin.

A tudi pozneje, ko se je prebudila, niso izgubile te trde poteze raz njeni obraz, neizpremenjene so ostale te strmeče, steklene oči.

ličavni» nemščini, ker je baje bolj «nobel». — Čemu li neki? Poglejte le češke žene in dekleta. Te ne izpregovore nemške besede, če bi jim dal še toliko. In prav imajo! Seveda je treba to krivdo našega ženskega naraščaja kolikor toliko zapisati na rovaš naših dekliških sol, kjer v večini poučujejo šolske sestre, ki so vse zaljubljene v nemščino. In v teh solah se navzame naše ženstvo onega nemškega duha. Upajmo, da bode sedaj boljše, ko dobimo iz višje dekliške šole v Ljubljani več naraščaja.

V narodnem oziru naj veljajo Slovincem ta-le pravila:

1. Iz vseh naših slovenskih trgovin vse nemške, laške in slične reklamne table; obešajmo edino le slovenske, oziroma slovenske.

2. Kupujmo le od takih tvrdk, ki imajo slovenske potnike!

3. Vse naše dopisovanje s tujimi tvrdkami bodi slovensko!

4. Županstva naj sprejemajo in rešujejo vse dopise v slovenščini.

5. V občevarju se poslužujemo izključno, le v skrajni sili nemščine ali laščine.

6. V vsem gospodarstvu nam bodi sveto pravilo: Svoji k svojim.

Gospodarski del.

□□□□

Raba umetnih gnojil.

Navzlic ustnemu poučevanju po potovalnih učiteljih in številnim razpravam po strokovnih listih ter knjigah mnogo kmetovalcev še danes premalo ve o sestavi, rabi in učinkovanju umetnih gnojil. In ker ne poznajo v zadostni meri tudi rastlinskega življenja, vobče ter posebej zahtev kmetijskih rastlin, tudi ne vedo pravilno rabiti umetnih gnojil. Naj navedem dokaz za to.

V 36. št. letošnjega «Gorenjca» se v uvodniku z naslovom «Kmetijska šola na Gorenjskem» čita naslednji odstavek: «Umetna gnojila različnih vrst prav dobro služijo naši zemlji in se je z njihovo uporabo doseglo prav mnogo in lepih uspehov. So kmetje, ki so bili očarani vsled izdatnega pridelovanja, ker so rabili umetna gnojila tako, da so pričeli gnojiti z velikimi množinami. Toda prislo je razočaranje. Umetna gnojila so vsled svojih sestavin tako izmogala in razkrojila rodovitno zemljo ali humus, da je tako gnojena zemlja sedaj podobna onemogli pušči, ki potrebuje ali počitka ali nadomestitve tistih snovi, katero so ji od razkrojila in v živež rastlinam pripravila, umetna gnojila. Pripravljen sem na to, da se mi bo ugovarjalo, toda pripravljen sam vsakemu Tomažu pokazati črno na belem, pripravljen sem mu pokazati njivo, katero sem z uporabo umetnih gnojil tekom osmih let tako izmolzel, da se mi, četudi mrtva gruda — smili. To pa vsled tega: Zemljo, samonasebi: plitvo in peščeno, so vzdrževala umetna gnojila tako dolgo, dokler ji je bilo mogoče — potem je pa odpovedala vsako sodelovanje z izkoriščevalci — umetnimi gnojili.»

«Mati, povej mi, povej mi —»

Časih, ko je zapazil, da se ona le ne zmeni zanj, ko je zapazil ono brezbriznost, vsled katere se dozdeva, da je duh že popolnoma ločen od telesa, — ona brezčutnost, v kateri se seli duša umirajočega na oni svet, v kateri duša, spojena s telesom le še z neko tajinstveno vezjo, že visoko nad nami prebiva, zaklical ji je z onemoglim obupnim glasom, enako Kristu, budivšemu Lazarja: «Mati, mati!»

Še je živela. Sklenila sta si roke in Peter ji je govoril šepetaje, kakor otroku, pripovedoval ji je, da jo ljubi, da jo ima rad, da jo obožava povelečuje, da mu je ona ljuba, edina mati njegova. Poslušala ga je, in videlo se ji je, da jo je ta glas, iz katerega je dihala čista in neskajljena ljubezen, poživel. Dihala je lažje, roke jo niso več pekle tako zelo in iz čela ji je izginil oni mrzli pot. Toda, ko je zopet in zopet začula iz sinovih ust nevede izgovorjeno, a vendar neizogibno in stano vitno vprašanje, ono: «Povej mi!» — iz katerega se je kazala neka žgoča, tajna radovednost, omahnila je njena glava med blazine, zaobrnila je v stran, zaprla oči, kakor bi si iskala prostora, kjer bi mogla v miru umreti. Ko pa je on ostrmel ves obupan, ginjen po nekem samoljubnem ali ljubečem instinktu, pri onem: «Povej mi, povej mi!» izvlela se ji je iz prsi turobna tožba, tožba umirajoče, obupane duše, prihajajoče iz razpadlih prsi. Sin je umolknil razžaljen in uničen.

Ne bom oporekal g. priobčevalcu — kakor misli — nasprotno, še prav rad mu verjamem, da se mu je res tako zgodilo; če je pa tako bilo, potem lahko odločno trdim, da ni umel umetnih gnojil pravilno rabiti. Pravilno rabljena umetna gnojila ne smejo zemljo slabiti in je kvariti, ampak je morajo zboljševati. To vprašanje se ne da z nekaterimi besedami vsostransko pojasniti, zato podkrepim svojo trditev samo z nekaterimi potezami, toliko, da jo v bistvu dokažem, saj imamo drugih spisov, ki o tej reči natančneje poučujejo.

Rastline potrebujejo za živež določenih snovi, ki jih dobivajo iz zraka, večinoma pa iz zemlje. Te snovi — hranilne snovi — morajo rastline dobiti vse, sicer ne morejo uspevati.

Kmetovalcu pa ni samo do tega, da rastline sploh rastejo, marveč zahteva, da na določenem prostoru trajno prideluje kolikor mogoče mnogo pridelkov. Vsled tega mora zemlji, ki sama nima zadosti takih snovi, ki jih rastline zahtevajo, dovažati potrebne rastlinske hrane.

Skusnje so pokazale, da je nekaterih hranilnih snovi dosti v zemlji, da kmetovalcu ni treba zanje skrbeti; nekaj je pa takih, ki jih vedno več ali manj primanjkuje — in na to mora kmetovalec posebno paziti, da zemlji daje vseh v zadostni množini in v pravem razmerju. Semkaj spadajo: dušek, fosforova kislina, kali in mnogokrat tudi apno.

Če kmetovalec ne skrbi za to, da bi rastline imele vseh hranilnih snovi v pravem razmerju, potem tudi ne bo dosegel onega uspeha, ki ga namerava in ki bi ga ob pravilnem ravnanju tudi doseči mogel. Uspeh določa vedno ona hranilna snov, ki je je v zemlji najmanj. Če torej kmetovalec enostransko gnoji, bo zemlja le toliko časa dobro rodila, dokler je nedovažana hranilna snov v njej v zadostni množini; kakor hitro pa se ta po večini porabi, mora rodovitnost zemlje upasti, in naj se z drugimi gnojili še tako gnoji.

Glavni in vobče najboljši gnoj je hlevski gnoj. Tega gnoja pa največkrat nimamo zadosti in tudi njegova sestava navadno ne zadošča zahtevam. Da ta nedostatek pokrijemo, rabimo umetna gnojila. Z umetnimi gnojili torej nadomeščamo nedostadni hlevski gnoj in spopolnujemo nepravilno njegovo sestavo. Iz tega je razvidno, da umni kmetovalec, ki pozna rastlinsko življenje, svojo zemljo in gnojila ter ve, kaj hoče doseči, mora s pravilno porabo umetnih gnojil pridelke večati in zemljo zboljševati. Kdor je v rednih razmerah dosegel drugačen uspeh, je gotovo napačno ravnal.

Pravilne porabe gnojil se mora pa kmetovalec sam učiti in se ne sme zanašati na druge, ker nobeden drug njegove zemlje in krajevni razmer tako ne pozna, kakor on sam. Tudi nobeden drug ne more tako poznati gospodarskih namer, kakor gospodarji sami. Zato nič ne pomaga; kmetovalec se mora učiti. Kmetijske razmere so se tako zelo izpremenile, da nikakor ne zadošča, da bi bil kmetovalec samo delavec; lenoba v mišljenju mu prazni mošnjico. Z recepti pa tudi ni mogoče uspešno kmetovati.

«Gorenjec» je navedeni slučaj omenil kot dokaz, kako potrebna je kmetijska šola na Gorenjskem. To je resnično, da je ta šola res potrebna in bi lahko mnogo koristila; vendar bi dober gospodar take napake tudi sedaj ne smel storiti.

Nihče se ne more izgovarjati, da nima prilike pridobiti si potrebnega znanja. Preden je kmetijska družba začela oddajati umetna gnojila in ves čas, kar jih oddaja, je objavljala in objavlja leto za

To razmerje med materjo in sinom, med njo, ki ni hotela umreti iz same ljubezni do njega in med njim, ki jo iz same ljubezni umreti ni pustil, je trpelo deset dni; — temen, neznosen boj.

Ona skrivnost med njima, ki je silila trepetajočega sina k materinim nogam, medtem ko je mati, boreča se s smrtno, trdovratno molčala, je postala velika, mogočna in divja. Grenak je bil ta boj, v katerem je kazala človeška duša vso svojo lepoto, vse svoje veličanstvo in v katerem je bila ljubezen samoljubje in samoljubje — ljubezen.

Sveča je brlela tanko, od ulice sem so se čuli zvoki lajne, takti muzike, razlegajoči se po ulici iz visoko po zraku. V sobo je stopala smrt.

«Čemu si ugasnil luč?»

«O Bog, luči ne vidi več; umira...»

Padel je pred postelj in zamisljen v grozno bedo svojega življenja, ves zblojen, boječ se samote, upijoč, pokajoč, vzdihujoč, puleč si lase, je s težavo izustil besede, katerih se je bal, vedno bal: «O, mati, povej mi! O, dobra mati, moje vse, mati, povej mi! Le tebe ljubim, le tebe, povej, povej! Povej že iz sočutja do svojega sina, imej usmiljenje ž njim! Povej mi, ako me še ljubiš! Mati, mati, povej mi ime mojega očeta!»

Prevrtala ga je s steklenimi očmi. Odprla je usta in globoko zadihala.

leto v «Kmetovalcu» razprave o porabi umetnih gnojil. Izdala je tudi knjižico «Gnoj in gnojenje» in v Gradcu je pri kmetijski pojasnjevalnici izšla knjiga «Nauk o gnojih», kratko navodilo, kako je rabiti umetna gnojila. Pa ne samo «Kmetovalec», tudi drugi strokovni listi vedno poučujejo tudi o gnojenju. In poleg tega je tudi družba sv. Mohorja izdala že več kmetijskih knjig.

Dasi naša literatura res ni bogve kako bogata, vendar imamo razmeroma precej dobrih strokovnih knjig, da bi kmetovalcem ne bilo treba delati takih napak, kakor jih delajo, če bi le bolj pridno čitali. Mnogi se izgovarjajo, da ne utegnejo čitati; toda ob nedeljah in praznikih se vedno dobi nekoliko časa, pozimi je pa časa več kot dosti. Toliko pameten bi pa tudi moral biti vsak kmetovalec, da bi se v prvi vrsti zanimal za svoje stanovske koristi.

Premotrimo slučaj, ki je omenjen v «Gorenjcu», kolikor se premotriti da, ker nam niso znane razmere, ampak samo vemo, da je pisec onih vrst plitvo, peščeno njivo s porabo umetnih gnojil tekom osmih let tako izmolzel, da se mu smili.

Umetna gnojila dajo zemlji hranilnih snovi, obenem pa tudi vplivajo na presnavljanje, da se rastlinska hrana v zemlji lažje topi in rastlinam v prid hodi. Če se vsled gnojenja z umetnimi gnojili več prideluje, se iz zemlje več jemlje, zato je umevno, da se mora tudi bolje gnojiti. Vedno je treba primerjati odjemanje rastlinskih hranilnih snovi zemlji v pridelkih in dodajanje v gnojilih. Pridelke hočemo iz zemlje dobivati trajno, zato moramo tudi skrbeti, da je ne izmolzemo. Zato ji moramo vsega dajati, kar potrebuje. Ni dvoma, da je bila poročevalčeva njiva s hlevskim gnojem premalo ali da ni bila nič gnojena in da je bila tudi z umetnimi gnojili gnojena enostransko, da torej ni dobivala vseh hranilnih snovi, ki bi jih bila dobivati morala. Vsled tega se je nedovržana hranilna snov (morda je bil dušik?) manjšala in se je v 8. letu tako skrčila, da je njiva odrekla. Mogoče bi tudi bilo, da bi se bilo vsled porabe kalijskih gnojil apno tako izlužilo iz tal, da sedaj več ne zadošča. — To je le par misli, vzrok bi mogoče zaslediti posestnik sam, če bi natančno pretehtal vse razmere.

Če pa svojemu znanju ne zaupa, naj naredi nekoliko poskusov. Navodilo, kako je take poskuse delati, dobi v knjigi «Gospodarski nauki», ki jo je leta 1906. izdala družba sv. Mohorja. Če poskuse pravilno izvrši, bo prišel tudi na napako, ki jo je bil storil, in bo spoznal, da njegovim neuspehom niso vzrok umetna gnojila kot taka, ampak napačna raba umetnih gnojil.

F. S.

Tedenski sejem v Kranju dne 7. oktobra 1907. Prignalo se je — konj, 173 glav domače goveje živine, 89 glav hrvaške goveje živine, 14 domačih telet, — hrvaških telet, 89 domačih prašičev, 63 hrvaških prašičev, — koza, — domači kozli, — hrvaških kozlov, 2 domači ovci in — hrvaških ovca. — Pšenica K 10:50, proso K 7:—, rž K 8:50, oves K 8:20, ajda K 9:25, fižol ribničan K 12, mandalon K 8:50, koks 11:— in krompir 4:— za 50 kg

Mlekarsko zvezo so osnovali kranjski naprednjaki pod vodstvom g. Lenartiča.

«Ne,» — je rekla z zmedenim, praznim in plahim glasom umirajočega.

Obrnila je glavo v stran, zagnala trikrat dolg, piskajoč, cvileč, trgajoč krik, zadihala za hipec, potapala nedoločno po odeji, zavzdihnila še enkrat globoko in — umrla.

Slavnostni govor

ob odkritju Vegovega spomenika v Moravčah dne 16. septembra 1906.

Govoril in za obletnico slavnosti priobčil Makso Pirnat. (Nadaljevanje.)

Vse ga slavi, vsi so vneli,
zvezda se na prsih sveti,
cesar č'lo ga čisla sam.

Ivan Vesel — Koseski.

Da so tako junaškega in tako učenega moža kakor je bil Vega doletele razne časti in mnogotera odlikovanja, se razume samoobsebi.

V zadoščenje mu je bilo, da se je povzpел od najnižje stopinje prostaka pri vojaki do podpolkovniške časti. Njegovo hrabrost pa so poplačali še drugače.

Že leta 1793., ko je bil Vega prisilil trdnjavo Fort Louis, da se je vdala, je predlagala visja vojaška oblast, naj Vega odlikujejo z viteškim križem reda Marije Terezije, ki je v Avstriji najvišje vojaško odlikovanje. Ta predlog je bil sicer enoglasno sprejet, vendar tedaj Vega ni dobil tega reda, ampak šele leta 1795., ko je prišlo posebno po Vegovem prizadevanju mesto Mannheim cesarskim v roke,

Letošnji vinski pridelek na Kranjskem je izboren. Posamezni mosti imajo od 15% (zlahtnina) do 22% (črna tična sladkorja). Med tema dvema mejama stoji zelenika 17%, črnina 17-2%, kraljevina 18-5%, rizling 19%, silvanec 19-8%, traminec 21%. Ko bo most prevrel, bodo imela vina od 11-2 do 145%, alkohola, bodo tedaj močna kakor tokajska.

Umetnost in književnost

□□□□

Knjige Družbe sv. Mohorja.

Koledar družbe sv. Mohorja za leto 1908. V koledarskem oddelku A) prinasa koledar navadno koledarsko vsebino, imenik Mohorjanov, zaznamek sejmov po Slovenskem, odlomke za smeh in kratke čas, pregled našega in tujega denarja in jako prikladen članek «Snažnost — pot življenja», katerega je spisala naša marljiva pisateljica Minka Govékarjeva in katerega naj bi vestno upoštevali naši preprosti, pa tudi omikani krogi. — Oddelek B) obsega tele zabavno-poučne sestavke: Kako se je Trebusnik vozil v Trst. Spisal Janko Mlakar. Ta potopis, sestavljen v smešni obliki, bo gotovo vsem bralcem ugajal. Potopis pojasnjuje 32 slik, posnetih po fotografijah in risbah A. Koželja. — Kahira, njeni prebivalci in njih življenje. Spisal Juri Trunk. Ta opis (s 14 slikami) bo dobro došel zlasti tistim Slovincem, ki radi zvedo, kako žive ljudje v tujih krajih. — Jakob Gomilšak + spisal dr. Fran Ilesič. (S podobo.) Pisatelj točno popisuje življenje pokojnega Jak. Gomilšaka, ki je bil katehet na realki v Trstu, pa je tudi deloval kot slovenski pisatelj in pesnik. — Nabirajte narodne pesmi! Spisal profesor Anton Štritof. V članku najdejo tudi preprosti ljudje navodila, kako lahko sodelujejo pri nabiranju narodnih pesmi. — Simon Gregorčič, slovenski pesnik. (Z 9 slikami.) Spisal Anton Medved. Tukaj je postavil pesnik pesniku lep nagrobni spomenik. — Zanemarjena in izprijena mladina, skrb zanjo in sirotinski sveti. Spisal Franc Milčinski. To je najzanimivejši članek letošnjega koledarja. Njegova časa prikladna vsebina je razvidna iz naslova. — «Groba so okovi stri». Pesem. Zložil Starogorski. Za družbin «koledar» bi se pač lahko dobile boljše pesmi kakor je pričujoča. — «Življenje in smrt Mohorske knjige. Spisal Fr. S. Finžgar. Jako zanimiva povestica. — Blagovestnika. Povest iz pokristjevanja Slovincov. Spisal Ivo Pugalj. Tudi ta povestica bo ugajala članom. — Tržaska okolica. J. T. Takih popisov bi si še več želeli v Koledarju, a manjkati bi jim ne smele slike, če treba tudi karte. — Tudi spisa «Črtice za dom» in «Mali vedež» bodeta našla hvaležne bralce. — Iz glasnika družbe sv. Mohorja posnemamo tele podatke: Letos šteje družba 79.146 udov (2833 manj kakor lani), ki dobe vsega skupaj 474.876 knjig. Število članov je najbolj nazadovalo v ljubljanski škofiji (za 678), napredovalo je najbolj v Ameriki (za 257). Od svojega obstanka sem je družba razdelila med svoje ude 11.275,810 knjig.

* * *

Visja vojaška oblast je odlikovala Vega tudi s tem, da mu je izročila več izvrstnih izpričeval, v katerih je natanko popisano, kako junaško se je ponašal Vega v različnih bojih. Prav ta izpričevala so glavni vir za poznavanje Vegovega življenja.

Omenili smo doslej visokih časti, s katerimi so izkušale vojaške oblasti poplačevati Vegovo junaštvo. A cesarju Francu I. to še ni bilo dovolj. Zdelo se mu je, da je Vega za svoje velike zasluge še premalo odlikovan. Zato ga je hotel počastiti še na drug način. Leta 1800. dne 22. avgusta je cesar Franc I. povzdignil Vega v baronski stan «za plačilo njegovim zaslugam, ki si jih je pridobil v dvajsetletnem vojskem službovanju po modrosti, izredni hrabrosti in sploh po vzornem vedenju». Plemstvo, katero je cesar podelil Vegu, je bilo vedno, to je, da je veljalo za vse njegove potomce. Vegov plemenitaški grb je bil erčast ščit, na vrhu z baronsko krono in v sredi z gorečo bombo.

Valentin Vodnik je naznanil to Vegovo odlikovanje v 39. številki svojih «Novic» leta 1880. s temile kratkimi, a značilnimi vrsticami: «Juri Veba, Kranjc iz Moravske fare major per bombardierjih je od svetlega Cesarja povišan za Barona; deslih kmetiskiga stanu se je vendar dobro obnašal, učene bukve od merjenja pisal in skuzi te stvarji milost pred Cesarjem zaslužil. Manjši sole je slisal v Lublani, potle pa na Dunaju se dalaj prebrisal.»

Vegove zasluge na znanstvenem polju so pa pripoznale učne družbe s

«Slovenske himne», za klavir priredil Fr. Gerbič, založil L. Schwentner, Ljubljana. Cena 2. K. — V spominu nam je še, s kako velikim veseljem je segalo občinstvo po «albumu slovenskih narodnih napevov», katere je izdal za klavir s podložnim tekstom v treh zvezkih znani naš glasbenik gospod Fr. Gerbič, ravnatelj «Glasbene Matice» v Ljubljani. Kot nekako nadaljevanje tem zvezkom smatramo ravnokar izišle njegove «Slovenske himne», ki nam jih je podal skupno v enem zvezku. Vseh himen je 17. Te so: ruska «Bože, carja hrani!», maloruski «Šče ne umerla Ukrajina!», in «Poklik do bratji Slavjan», poljske «Bože, coš Polske», «Z dymem požarów» in «Jeszcze Polska nie zginęła», češka «Kde domov můj?», slovska «Hej, Slováci!», hrvaška «Liepa naša domovina!», srbska «Bože pravde», črnogorska «Ubavoj nam Crnoigori» in «Onam, onamo! za brda ona», bolgarska «Sumi Marica», slovc ka «Naprej!», ter lužičko-srbske «Hišće Serbstvo njezhubljene», «Rjana Lužica» in «Naše Serbstvo z procha stawa». Znano slovensko himno «Hej, Slovani!», ki je pravzaprav narodna pesem Poljakov, so privzeli Slovaki za svojo, dasi jo poje vsak Slovan, seveda z različnim besedilom. Slovensko himno «Naprej, zastava Slave!» in pa srbsko «Bože pravde» je komponiral naš rojak gospod Davorin Jenko (brat pesnika Simona Jenko), ki pride vsako leto iz Belegrada na počitke v našo prijazno vas Cerklje. Ker je pod vsako kompozicijo podloženo izvorni tekst, daje to celi zbirki tem večjo važnost. Priredba za klavir ne bo delala težkoč tudi manj izurjenim igralcem ne. Spričo vsega gori navedenega priporočamo «Slovenske himne» kar najtopleje.

«Slovenski posojilničar.» Drugi, popravljeni in pomnoženi natis «Navoda o snovanju in poslovanju slovenskih posojilnic». Spisal in založil Ivan Lapajne v Krškem. Tiskala «Zadružna tiskarna» v Krškem, 221 + XVI. strani v navadni osmerki. Cena: 3 K trdo in lično vezani, 2 K 40 h mehko vezani in 2 K broširani iztis. — Slovenske posojilnice rastejo kakor gobe po dežju. Pred 30 leti jih ni bilo 30, a zdaj jih bo kmalo blizo 300; kajti obveljalo je že skoro tudi na Slovenskem Raiffeisenovo načelo, po katerem ne bi smela biti nobena župnija brez posojilnice. Da pa ti zavodi dobro uspevajo, morajo imeti potrebne navodil, po katerih se jim je ravnati. To je stari posojilničar g. Lapajne izprevidel že pred 12 leti, ko jih je bilo na Slovenskem komaj 100. Zato je bil izdal že leta 1895. to navodilo v prvem natisu v 800 izvodih, katere je bil, kakor pravi v predgovoru tega drugega natisa, v teku desetih let popolnoma razpečal, in to nekoliko za denar, nekoliko za Bog plati. Radi tega in radi vedno rastočega števila novih posojilnic je bilo treba tega novega natisa, ki pa je čisto predrugačen, zelo pomnožen in le malo prvemu podoben. Vrhutega ima svečano obliko, kajli poklonil je ta drugi natis «očetu slovenskih posojilnic», g. Mihi Vošnjaku, ki praznuje letos sedemdesetletnico svojega rojstva in čegar slika in življenjepis krasita knjigo. Knjiga je spisana bolj na podlagi prakse kakor teorije. Ni čuda! Gospod Ivan Lapajne vodi posojilnico v Krškem že 22 let; ustanovil je to in še kakih 30 slovenskih posojilnic; on je v imenu celjske Zadružne Zveze revizor teh zavodov, katere je sicer tudi že pred leti, ko ni bilo obligatorične

tem, da so ga imenovale za svojega člana. Leta 1873. je postal dopisujoči član velkokobritanske družbe znanosti v Göttingu, koncem leta 1797. pa član matematično-fizičnega društva v Erfurtu. Leta 1799. ga je izbrala za svojega člana akademija koristnih znanosti v Mogunciji, nastopno leto sta ga počastili češka družba znanosti v Pragi in kraljeva pruska akademija v Berlinu s tem, da sta ga pristeli svojim članom.

Pa tudi tuji učenjaki so videli radi, da je prihajal v njihovo sredo naš Vega. Ko se je mudil Vega meseca aprila in maja leta 1794. v Stuttgartu, je zahajal v družbo, katera se je zbirala okrog nemškega pesnika Schillerja. Člani te družbe so bili še: dvorni svetnik Arend iz Petrograda, pl. Kodzov, profesor Petersen in modroslovec Fichte. — Vega je tudi občeval s slavnim zvezdoslovcem Zachom v Gothi. Tako so častila našega Vegu tuja društva in tuji učenjaki.

Za tuji niso mogli zaostati naposled tudi njegovi rojaki. Eno leto pred njegovo smrtjo, dne 26. oktobra leta 1801. so ga namreč sprejeli kranjski stanoviti za svojega člana pod predstvom deželnega glavarja in c. k. guvernerja Kranjske in Koroške, Franca Jožefa grofa Wurmbbrand - Stuppacha. Priznali so mu to čast enoglasno, brezplačno in mu izročili tudi diplomu. Ubogi kmečki fant iz Zagorice, pozneje neznatni student v Ljubljani, je postal član deželnih stanov, dobil je sedež in glas v posvetovalnem zboru o najvažnejših deželnih zadevah.

Konec prih.

revizije, pregledoval po Kranjskem in Primorskem. Svoje izkušnje je priobčeval skozi osem let v svojem organu »Slovenska zadruga« in zdaj jih priobčuje zopet v tej knjigi. Knjiga navaja nekatere novosti, ki so dozdaj docela manjkale v slovenski zadrugi literaturi. Ona razpravlja na pr. natančno vpeljavo praktičnega dospetnika, prinaša nekaj amortizacijskih tabel za hipotekna posojila in skuša pojasniti nekatere dvome o pravilnem knjigovodstvu. Pisatelj je v razpravi o posojilniškem knjigovodstvu prevzel veliko po S. Premrouovi knjigi, ki ima v tem oziru vsek popolnosti. Na koncu knjige je pisatelj razvrstil zakone in odloke, ki so važni za zadrugništvo. Besedilo teh zakonov je navedeno doslovno po dotičnih številkah državnega zakonika. Zato pač oprostite, cenj. čitatelj, nekaterim zastarelim in neokretnim izrazom, ki jih tudi pisatelj ni predrugačil.

Konečno naj povemo, da je to prva knjiga, ki se je tiskala v Krškem, a tudi baje zadnja iz peresa tega pisatelja, kakor on sam. ki je že v letih, v salii ali v resnici zatruje. Raditega se je vtihotapilo v knjigo, ki je sicer zelo lične oblike, nekaj tiskovnih pomot, katere bode vsak čitatelj že sam popravil. X.

V Kranju, dne 12. oktobra 1907.

Državni zbor je sklican na 16. t. m. ob 10. uri dopoldne.

Pogajanja zaradi nagodbe, ki so s predlogi trajali od dne 9. septembra 1906 pa do 5. oktobra 1907, so končana. Nagodba je sklenjena, vprašanje je sedaj le še, ali jo bosta tudi oba državna zbora sprejela. Ministrski predsednik Beck je rekel o sklenjeni nagodbi: »Kakor pri vsaki pošteni pogodbi je korist na obeh straneh. Za državo bo nagodba nov vir moči in ugleda. Mnogo, kar nas je prej ločilo, je odstranjeno. Pot za trajni mirni razvoj obeh delov je prosta.« — Ogrski listi kažejo, kakor bi bili jako nezadovoljni, a končni utis njihovega kričanja je, da so Ogrji vendar dosegli več, kakor so mislili. — Niso še sicer znane posameznosti nagodbe, vendar je razvidno iz vsega, da je sklenjena nagodba, ki nikakor ne more zadovoljiti nas Avstrijcev. Zvisala se je kvota za Ograko.

Passivna rezistenca železničarjev. V Pragi je bilo zborovanje zaupnikov železničarskih društev na Češkem. Zastopano je bilo 114 društev po 260 zaupnikih. Predlogi Severne železnice, Bušehradске in Aussig-Topliške železnice odklanjajo kot nezadostne; predloge družbe Državne železnice kot popolnoma nezadostne, one Severozapadne železnice pa kot naravnost uslužbenca izzivajoče. Resistenca traja dalje, na Severozapadni železnici je splošni štrajk delavcev na progi sami skoro neizogiben. Skoro polovico tovornih vlakov ne more več voziti.

Nova nasilstva proti Poljakom namerava uprizoriti pruska vlada. Društveni zakon se spremeni toliko, da bo mogoče z vso strogostjo postopati proti poljskim društvom in poljskim zborovanjem. Državno ministrstvo je tozadevni zakonski načrt že sprejelo v svoji seji preteklo soboto. — Kot vspešno sredstvo v prilog germanizaciji smatrajo vodilni krogi stalno naselitev kakšnega cesarskega princa v Poznanju. Govori se, da se sam prestolonaslednik Friderik Viljem preseli v Poznanj, kjer bo imel sijajen dvor.

General Šteselj prost. Ruski car je s posebnim ukazom končal proces Šteslja, branitelja Port Arturja, in tudi sklep sodnega dvora, ki je Šteslju odrekel vse vojaške časti, je preklican.

Dopisi. ≡ ≡ ≡

□□□□

iz Železnikov. Prejšnji petek je bil v Selcih živinski semenj in razstava živine. Kuptija je bila bolj slaba, ker ni bilo kupcev. Živine je bilo pa precej, ker so jo prignali zaradi razstave. Živino-rejska zadruga je namreč napravila premovanje živine. K temu se nam zdi potrebno spomniti, da je bilo letos premovanje še prezgodaj, ker zadruga obstoji še pre malo časa, da bi si mogli zadrugarji in drugi kmetovalci izrediti kaj prida lepe živine. Zato so dobili premije za živino mnogi, ki so jo kupili na Pincgavskem in drugod. To pa ni tako velika zasluga za onega, ki ima denar. Tudi se nam zdi, da zadruga, ki ima večinoma bogate člane, ki uganjajo živinorejo le bolj kot sport, vendarle malo preveč prosjati za podpore. Poleti je dobila 2000 kron in sedaj zopet 500 kron podpore. Tudi za premovanje so nabirali, in pravijo, da je še Blažkov Jože dal 20 kron v ta namen. — Sicer je pa razstava pokazala, da je v selški dolini mnogo lepe živine. Posebno zanimanje je vzbujal Strojčevcov 1000 kg težki bik. — Gospodaraka zadruga na Česnjici je končala leto 1906. zopet z izgubo, in sicer je imela izgube 2100 K. Izatopilo je 24 članov, pristopili so 3. — V zadnjem »Gorenjcu« je nekdo znesel kukavično jajce in se znašel nad enim najboljših mladeničev, kar jih imajo Železniki. Take napade odklanjamo.

Godovi prihodnjega tedna:

13. Edvard, Sibislav. 14. Kalist, Badvoj. Pre-slava. 15. Terezija, Trnjina, Radislav. 16. Gal, Drživoj, Velena. 17. Hedviga, Branko, Jadviga, Mira. 18. Luka, Travica. 19. Peter Alkant., Irislav, Spasenija, Sergij.

Sejmi na Gorenjskem prih. teden:

14. v Kranjski gori. 15. v Kamniku. 18. v Kranju, v Sorici in na Boh. Bistrici (za živino).

Novičar. ≡ ≡ ≡

□□□□

I. vseslovenski trgovski shod, ki ga priredi slovensko trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani v nedeljo dne 20. oktobra 1907 v veliki dvorani »Mestnega Doma«, bode imel sledeči dnevni red: Ob 10. uri dopoldne. 1.) Pozdrav. Govori društveni I. podpredsednik Alojzij Lilleg, trgovec v Ljubljani. 2.) O vlogi trgovine v narodnem gospodarstvu zlasti slovenskem. Poroča dr. Danilo Majaron, odvetnik in deželni poslanec v Ljubljani. 3.) O pomenu Trsta za naše narodno-gospodarsko življenje. Poroča dr. Henrik Tuma, odvetnik in deželni poslanec v Gorici. 4.) O slovenskem trgovcu na Štajerskem in Koroškem. Poroča Josip Smrtnik, posojilnični knjigovodja v Celju. Ob 3. uri popoldne. 5. O slovenski trgovski izobrazbi in o višji trgovski šoli v Ljubljani. Poroča Josip Ulčakar, hranilnični ravnatelj in trgovec v Trstu. 6.) O koristi trgovske organizacije; naša organizacija in nje smotri. Poročata Leopold Fürsager, trgovec v Radovljici, in Karol Meglič, trgovec v Ljubljani. 7.) Stališče slovenskih trgovskih sodrušnikov. Poroča Ivan Volk, trgovski sodrušnik v Ljubljani. 8.) O novem obrtnem redu in njega vplivu na našo trgovino. Poroča dr. Fran Windischer, koncipist trg. in obrt. zbornice v Ljubljani. Slovensko trgovstvo in druge interesente yabimo k obilni udeležbi ter pripominjamo, da se posebno vabila ne bodo razposiljala.

Zadnji naš uvodni članek »Pro domo« je opravičeno izzval splošno odobravanje. Vsi trezno misleči ljudje pravijo, da jo je »Gorenjec« pravo pogodil z odkrivanjem domačih ran. Nadaljevanje tega članka izide prihodnjič. Čujmo, kaj piše o tem »Naš List«: »Gorenjec« je začel pod naslovom »Pro domo« prinašati serijo člankov, ki kažejo za Kranj prevelik — pogum, tako da kar dvomimo, ali nadaljevanja vplivni prvaki ne konfiscirajo. Prvi ta članek pa je prav — zdrav! Rano je treba izrezati z nožem! Puhla nadutost, »purgarjev« nam je po vseh naših malih mestih škodila že ogromno v narodnem in gospodarskem oziru. Treba bo torej pometati pred lastnim pragom z brezovko, potem bomo mogli šele dalje. Razmere so povsod enake, in kar piše smeli gosp. Jeklinov o »črnem« Kranju, velja tudi o drugih mestecih, n. pr. o Novem mestu, Metliki, Črnomlju i. dr. Kaj pa slišimo in čitamo o teh mestih? Kak togoten dopis, poln psovka na klerikalce, kako roznato in frazasto poročilo o kakih »umetnikih«, o kakem tepežu ali kaki nezdobi, o dobri in slabi letini, pa — konec! Torej tudi za druga mala mesta veljajo ti članki in nič manj ne priporočamo Kamničanom, naj čitajo v »Gorenjcu« ta članek! Tudi v tem mestecu imajo pri vsaki priliki takoj pripravljene »pritepenca« ...»

Kako se cenil v ljubljanskem občinskem svetu tujski promet! Dočim vlada v vseh alpskih deželah, bodisi pri posameznikih, bodisi pri korporacijah, največje zanimanje za tujski promet, ni dobiti pri nas, izvzemši par občin na Gorenjskem, nikakega razumevanja za to narodno-gospodarsko stroko. Za vse kroge prebivalstva ima tujski promet koristi in če je na primer naval tujcev na Gorenjskem velikanski, ima istotako mesto Ljubljana koristi. Vprašajte naše gorenjske gostilničarje, trgovce in druge obrtnike, kje pokrivajo svoje potreščine v veliki večini. V Ljubljani! Pri neki zadnjih sej ljubljanske občinskega sveta se je zavrnila prošnja deželne zveze za tujski promet na Kranjskem za že dovoljeno podporo 2000 K. Nas pri tem posebno zanimajo motivacije nekaterih občinskih svetnikov, ki so govorili proti predlogu. Eden je vprašal, ali je deželna zveza sploh kaj storila za Ljubljano, češ, saj ni nič videti. Kako se pa hoče to videti? Ali naj zveza po Ljubljani nabije lepake, pošilja ljubljancanom različne prospekte ter piše in priobčuje v ljubljanske liste reklamne notice in lepe slike naših krajev? Če bi to storila, bi se njeno delovanje videlo, toda vspeh? Drugi se je zopet pritožil, da zveza največ deluje za Gorenjsko. Kolikor smo se sami prepričali, zveza res intenzivno dela za Gorenjsko. Po sebi umevno, da bo tujcem priporočala lepe planinske kraje in če se je zlasti letos pokazal vspeh delovanja, ko je bilo toliko tujcev gori, ima posredno tudi Ljubljana in cela dežela koristi od tega. Če pride tujec že v en kraj in se mu priporočajo tudi drugi znamenitnejši kraji v deželi, pojde gotovo te obiskat in lepe Ljubljane kot stolnega mesta ne bo prezrl. Obrtniki in ljudje, ki imajo opraviti s tujci, pa kupujejo večino potrebščin v Ljubljani in če je več tujcev na Gorenjskem, več koristi ima tudi Ljubljana od njih. Znano nam je, da se je samo mes a

jako veliko jemalo iz Ljubljane na Gorenjsko tekem cele sezone, zato bi se ravno občinski svetnik, ki je mesar, moral potegniti za zvezo, ne pa nasprotovati podelitvi podpore. Kjer bi smeli torej v prvi vrsti pričakovati razumevanja za tujski promet, to je v naši metropoli, tam se je izkazala ozko-srčnost in mlačnost. Zato pa, Gorenjci, pokatimo, da vemo ceniti pomen in korist tujkega prometa, pristopimo kot člani k deželni zvezi in agitirajmo, da jo bodo občinski zastopi z večjimi zneski podpirali. Če doli v Ljubljani nočejo spoznati važnosti tujkega prometa, od katerega imajo gotovo tudi precejšnje dobičke vsled delovanja deželne zveze, pa mi podpirajmo to važno in koristno društvo, čigar edini namen je s pospeševanjem tujkega prometa povzdigniti blagostanje dežele.

Odbor društva slovenskih trgovskih sodrušnikov v Kranju uljudno naznanja, da se ob nedeljah prično plesne vaje točno ob pol 8. uri in ob četrkih ob pol 9. uri zvečer, ne kakor je bilo zadnjič objavljeno.

O omejitvi prometa s konji v političnem okraju Kranj razglasa deželna vlada v Ljubljani nekatera določila ter ukazuje z ozirom na sedanje stanje smrkvosti med konji: 1.) Prepovedano je izdajati živinske potne liste za konje v političnem okraju Kranj; 2.) konjski semnji in vsaka trgovina s konji v političnem okraju Kranj so prepovedani; 3.) prepovedano je izvažati konje iz političnega okraja Kranj za odprodajo; 4.) dopuščeno je uporabljati konje v zapornem ozemlju (v političnem okraju Kranj), kakor tudi zunaj tega ozemlja, v kolikor konji ne kažejo nobenih sumljivih znamenj obolenja in v kolikor glede posameznih konj ni že c. kr. okrajno glavarstvo ukazalo posebnih zapornih odredb; 5.) gostilničarji morajo tuje, pri njih v hlev dejane konje, imeti ločene od svoje živine in skrbeti za to, da se od tujih konj uporabljeni prostor v hlevu, kakor tudi posoda za krmo in vodo vsakokrat korenito posnažijo; 6.) vsi konji političnega okraja Kranj se morajo imeti v natančnem razpregledu. Ukaz z dne 29. avgusta 1907., št. 18.228, je razveljavljen. Prestopki teh predpisov, ki takoj stopijo v veljavnost, se kaznujejo po zakonu z dne 24. maja 1882., drž. zak. št. 51.

Tatvina. Na velikonočno nedeljo zjutraj so letos pri posestniku Jakobu Miklavčiču iz Dobnjega brda pri Škofji Loki odšli vsi domači k procesiji in to ugodno priliko je porabil Janez Dolenc, 18 letni hlapec iz Podobene št. 2, v svrhu, da je »malo preiskal« Miklavčičovo stanovanje. Zavohal je hranilno knjižico v približni vrednosti 1868 K in kajpada se mu je zdelo tudi »vredno«, te knjižice se meni nič tebi nič polastiti. Toda nesreča je hotela, da je njegov gospodar Juri Dolenc dne 18. septembra t. l. »nekaj« iskal v podstrešju in našel — hlapčevu obleko v nekem kotu. Ko si je to obleko malo »natančneje« ogledal, — prikazala se mu je hranilna knjižica. Ne bodi len je gospodar oddal »izmaknjeno« knjižico županu Urbanu Pintarju v Poljanah. Temu se pa ni zdelo »vredno« hraniti tujo knjižico, nego jo je izročil v — bolj poklicane roke orožnikov. Ptička so orožniki izročili okrajnemu sodišču v Škofji Loki, tu pa tudi niso marali za Janeza, ampak odposlali so ga v Ljubljano, kjer imajo zanj kaj »pripravno« kletko, v kateri bo za nekaj časa že preskrbljen in nemo-teno premišljeval o hranilni knjižici.

Cesar je obolel za navadnim bronhijalnim katarom z nekoliko mrzlice. Cesar je ves dan izven postelje v naslanjaču, a iz sobe ne gre. Noč in dan so pri cesarju izkušeni zdravniki, ki pazijo na vsak najmanjši pojav.

Z Jesenic. Ze zopet nesreča v tovarni »Kranjske industrijske družbe«. Komaj je preteklo mesec dni, odkar so nesli mrliča iz te tovarne, že se je zopet pripetil enak slučaj. Tokrat je bila žrtev delavec Janez Merlak doma iz Vrhnike približno 28 let star. Snažil je električno dvigalnico v mehanični delavnici v nedeljo, in v pondeljek zjutraj so ga našli mrtvega. Ležal je na ustih v luži lastne krvi, imel je tudi roke ožgane od elektrike. Padel je šest metrov globoko ter ležal tam na mestu 12 ur, ne da bi ga kdo pogrešal. Pri tako nevarnem delu bi se ne smelo delavca samega puščati. Mero-dajne oblasti bi morale večjo pozornost obračati na to tovarno.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je založila po češkem vzorcu gostilniške plačilne listke. Od vsakega plačilnega listka, ki se je popisal ob sestavljenju računov za goste, naj pripada 2 v. naši šolski družbi. Na listku je že natisnjena prva svota (2 v), pod katero se napišejo ostala števila računov tako, da je za goste račun za 2 v večji, ker se je uporabil družbeni plačilni listek. — V času, ko se bode ta nova naprava uvajala, bode seveda treba, da se gostu, oziroma odjemalcu pove, da se vračunata 2 v v korist družbe sv. Cirila in Metoda; kakor hitro se pa občinstvo na to napravo privadi, spretnega informiranja ne bo več treba, in se bo med stalnimi gosti in službujočim gost. osebjem smatralo kot nekaj povsem navadnega, če se ob takih izdatkih plača tudi minimalen davek za narodne potrebe. — Gostilničarjev, oziroma natarkarjev ne zadene, če uvedejo za narodne goste družbene računске listke, noben trošek, nasprotno družba jim privoli za trud 10% popust tako, da plačajo za 1000 listkov 18 K. — Te računске listke bodo mogli rabiti tudi trgovci in obrtniki, lekarnarji, zdravniki i. t. d. — Da se

družbeni rač. listki razširijo po vsem slovenskem ozemlju, bode treba agitacije in poštvalnosti z obeh strani: prodajalec bode kazal skrb za narodne potrebe in javno osvedočil svojo zavednost s tem, da uvede naše listke, kupujoče občinstvo pa bo prepričano, da jemlje od narodne tvrdeke. — Družba sv. Cirila in Metoda pričakuje, da ji bo vsajna agitacija vseh njenih prijateljev kmalu prinesla obilo naročil za računne listke. Končno je še pripomniti, da so listki jako lični in, da je za vso informacijo na razpolago vodstvo «Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani», na katero je nasloviti naročila.

Izredni občni zbor ženskega oddelka telovadnega društva «Sokol» v Kranju se vrši jutri v nedeljo ob dveh popoldne v čitalniški bralni sobi. Spored: volitev starostke in podstarostke ter slučajnosti.

Glas in občinstva. V petek dne 11. t. m. se nam je pokazal čisti firmament, sveži gorenjski veter, ki je pihljaj proti starodavnemu mestu Kranju. Prebivalstvo je bilo veselo, da je smelo zopet odpreti po dolgem slabem vremenu okna zadulnih hišnih prostorov. Ali na kaj smo naleteli? Mimo naših odprtih in zračenih sob promenirajo tisti dan kakor nalašč ob 8. uri dopoldan s «parfomom» (človeškimi odpadki) napolnjeni vozovi in okužijo nam ne le ulice, ampak tudi naša bivališča, sobe za lep čas zopet popolnoma. Vprašamo toraj, ali so v resnici samo na papirju mestne občinske določbe, ki vele vajo izprazniti stranišča in odpejati nesnago na njive in travnike ponoči ali zgodaj v jutri, do časa, ko so bivališča zaprta, ali so pa te določbe veljavne samo za glavni trg? Mislimo pa, da smo hišni posestniki postranskih ulic v mestu Kranju ravno tako deležni plačevanja občinskih naklad kakor na glavnem trgu, zatoraj smemo odločno in v polni meri zahtevati enakopravno snago in nič več trpeti, da se izvažajo po dnevju po stranskih ulicah človeški odpadki. — Eden za vse posestnike postranskih ulic v Kranju.

Shod vseh slovenskih perotinarjev in rejcev vseh malih domačih živali priredi I. slovensko društvo perotinarjev in rejcev malih domačih živali v Trzinu dne 27. oktobra tega leta, ob desetih zjutraj v dvorani Mestnega doma v Ljubljani. Več prihodnjič.

Is Medvod se piše: Dne 9. oktobra je bil tu pogreb splošno poznane gospe Marije Kavčič, so-proge bivšega c. kr. postarja gosp. Lovrenca Kavčiča v Medvodah. Spomladi je bilo preteklo 50 let od njune poroke. Vsled smrti ljube vnukinje nista praznovala zlate poroke. Starejši izletniki in ljubljancani se gotovo še spominjajo, dobro znane nekdanje gostilne pri «Pošti». Pokojnica je bila mirnega značaja in precej naprednega mišljenja. Blag ji spomin!

Najnovejšje nasilje deželne vlade se je pokazalo v polni luči na Jesenicah, kjer je imenovala vlada začasnim komisarjem v vodstvu občinskih poslov Nemca Antona Lukmana! Vlada je storila ta najnovejši napad na našo narodno posest z največjo ravnodušnostjo, ker vé, da se ji ni treba bati nikogar; zlasti ker sta si obe slovenski stranki v najhujšem nasprotju. Sploh bo treba posvetiti v ljubljansko vladno poslopje, v ta najnovejši pomenčevalni zavod! Zadeva I. drž. gimnazije v Ljubljani, imenovanje na Jesenicah in vrsta drugih nasilstev so dejstva, da smo dobili v deželni vladi, ki je pravcata podružnica «Südmarke», svojega najhujšega nasprotnika v deželi. In temu nasprotniku boj do noža!

Za zgradbo vodovoda za Radovljico in okolice je dovolilo poljedelsko ministrstvo 66.000 K državne subvencije in se za letošnje leto izplača 9657 K 14 v.

Industrijski tir zgradi od postaje Pristava nove proge Kranj-Trzin baron dr. Karol Born.

Ustanovitev lastne župnije. Župljani v St. Vidu pri Lukovici delajo na to, da bi dobili lastno faro. Ta želja se jim tudi uresniči, ker imajo že dve tretjini potrebnega kapitala nabranega.

Štirj panje je ukradel neznan tat posestniku in gostilničarju Antonu Štruklju v Tratin pri St. Vidu nad Ljubljano in jih nesel pod bližnji kozolec, kjer je pomoril čebele z žveplom. Tatu je pa moral nekdo motiti, ker je pustil ves med. Škode ima Štrukelj 80 K.

V Lescah se že blesti na kolodvoru: «Lees-Lesse». Na prvem mestu je nemški napis, kar gotovo žali narodni čut Slovencev. Vsled tega je 29 Lesčanov z županom na čelu izročilo železniškemu načelniku protest proti temu napisu.

Vinsko trgatov priredi kmetijska podružnica na Bledu jutri v nedeljo dne 13. oktobra v dvorani «Blejskega doma». Začetek ob osmih zvečer. Vstopnina 1 K za osebo.

Povodenj v Stari Loki. V petek se je vtrgal oblak na Križno goro. Vsled tega so hudourniki silno narasli in mahoma je bila vsa Stara Loka pod vodo. Voda je vdrla v več hiš in napravila mnogo škode. V največji nevarnosti je bila hiša trgovca Fr. Berganta. Nevarnost je bila tolika, da je bilo potreba poklicati na pomoč gasilni društvu v Stari loki in iz Škofje loke.

Božjast je vrgla na Javorniku na Gorenjskem tako nesrečno Ivano Svetina, da je umrla. — Strela je ubila zadnji terek zjutraj v Bukovici posestnika Krpana, stoječega med vrati. Ne stojte ob nevihtah med vrati!

Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke je sklenil ustanoviti svoje ofcielno glasilo, ki začne izhajati prihodnji teden. List bo tednik in ime mu bo «Slovenija». Vodstvo lista bo imel dr. Triller, urednik pa bo magistratni koncipist Fran Govčkar.

Poskušen umor. V Zagoricah pri Bledu so pili v Ažmanovi gostilni fantje Franc Srna, Ivan Hudovernik, Ivan Vidic in Jožef Potočnik. Med Vidicem in Potočnikom je nastal prepir, čes, da je in da ni Potočnik izlil pivo po Vidicovih blačah. Ko je potem v Baragovi gostilni Potočnik zaspal, zapustili so ga omenjeni tuji tovarisi, le Srna se je vrnil k njemu kmalu nato, ga zbudil in ga peljal ven, kjer je skočil od njega. V tem trenutku je stopil predenj Vidic, ki je štirikrat ustrelil vanj. Prvi strel je zgrešil svoj cilj, ker se je Potočnik umaknil, drugi mu je šel med rebri v trebuh, tretji in četrti je pa zopet svignil mimo napadenca, ki je Vidica od sebe sunil. Ranjenca so prepeljali v deželno bolnico v Ljubljano, Vidica in tovarisa pa izročili sodišču v Radovljici.

Vsled neprestanega deževanja so nastale po raznih krajih povodnji in nevarnost je bila velika, da odnese voda ljudi in živino, zlasti pri nas na Gorenjskem potem pa tudi drugod. Ljubljansko barje je bilo večinoma pod vodo in vsak promet je bil nemogoč. Škoda je precejšnja, ker so poljski pridelki, kar jih je zunaj, preplavljeni in bodo jeli vsled mokrote gniti. — Iz Trziča se piše: Tukaj sta Trziška Bistrica in Mošenik napravila mnogo škode, ker je v predilnici zelo velik del sveta odneslo in železnično potrazdejalo, kakor tudi baronu Bornu veliko lesa odneslo, tudi dva velika jeza, Krišelnovega in Smukovega je odnesla in se na vse strani trga. Cele smreke je nesla s koreninami skozi trg. Ako bi ne bilo pomoči, bi porušila še predilnični magacin. V ponedeljek je že upadla in sedaj je sele videti, koliko škode napravi taka povodenj.

V kranjski biberiji sta našla v četrtek dva kmetiča v gozdiču pod kupom prapročja 25 cm dolgega gada. Čudno je, ker poleti ni bilo videti v tem kraju nič golazni. Ljudstvo sklepa, da še ne pade kmalu sneg.

V Ratecah je kmetič letos zadovoljen s svojimi pridelki. Nasekel je toliko sena, da se mu ni bati, pa bi mu ga zmanjkalo — če ne pride le od sile dolga zima. Čompe (krompir) je prav lep in ga je mnogo. Kapus je tudi lep, le gosence so ga hudo objedale. Sirk izvanreden. Rž in ječmen srednje vrste. No tako imajo Ratečani letos vsaj nekaj, dasiravno je klima jako ostra in zima traja gotovo nad 6 mesecev. V njih gozdovih se letos pridno seka, sekajo večji del domačini. Tako bo vsaj nekaj denarja ostalo v domači občini. Okolo 120 mož in mladeničev si služi svoj bori živež v c. kr., kakor tudi grofovskih rudokopih v Rabelju.

* * *

Šivanka v srcu. Neki 23 letni mož je pri nakladanju drv začutil na enkrat močan zbodljaj na levi strani prsi. Ko je preiskal stvar, je našel v suknji tretjino šivanke z ušesom ter spoznal, da se je pri pritisku odlomila in da je moral odlomljeni del tčati kje v prsih. Bolečine pri dihanju so ga napeljale, da je poiskal zdravnika, kateremu pa se ni posrečilo najti šivanke. Pojavljale so se omočice, njegovo stanje se je vedno bolj slabšalo, zato so ga prepeljali na kliniko v Jenou. Tu so zdravniki spoznali, da mora biti ranjeno srce, odstranili so bolniku nekaj reber, da je bilo srce vidno. Na srcu so našli dve veliki rani, prva je bila en, druga eninpol cm dolga. Obe rani so zasili, srce se je med tem delom parkrat ustavilo. Tak slučaj ranjenega srca je zelo redek, navadno je sam po en del srca ranjen, tu sta bila ranjena dva, poleg tega so bile rane že ognjene tako, da so morali odstraniti pol litra gnoja. Iz tega slučaja spoznavamo, koliko more pretrpeti srce zdravega, mladega človeka.

Davek iz neumnosti. Preteklega leta (1906) je bilo skupno 91.588.000 loterijskih stav. Zastavilo se je v loterijo nad 33 mil. kron, vseh dobitkov pa je bilo leta 1906 le jeden milijon (1.163.291) kron. Naša država si je pridobila torej na loteriji 32 mil. kron. Za leto je torej precej davka iz neumnosti.

Listnica uredništva.

Pozivljamo dopisnika iz Železnikov, ki je poslal zadnjič dopis od ondot, da se javi v našem uredništvu, oziroma, da se opraviči zaradi neosnovanega napada.

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d.

Špecialiteta: 102-2

valjični zastori (Rollbalken).

Epilepsija. Različne publikacije v medicinskem strokovnem časopisu o novem in gotovem zdravljenju epilepsije postale so znane tudi občinstvu, ter vzbujajo povsod največjo pozornost. Pisatelj teh člankov ter iznajditelj novega zdravljenja je zdravnik-specialist dr. Aleksander B. Srabó v Budimpešti, ki daje radovoljno pojasnila onim bolnikom, ki bi hoteli ozdraviti po njegovem preizkušenem zdravstvenem načinu. 178

Loterijska srečka dne 5. oktobra t. l.

Trst 20 29 8 77 27

Iskas daril

podarjenih «Društva slovenskih trgovskih sodrunikov» v Kranju. Darovali so gg.: Karol Puppo 200 K; Vinko Majdič 50 K; po 30 K: Franc Crobath, Franc Dolenz, Logar & Kalan, Franc Omersa; po 20 K: trgovina z železino «Merkur», I. A. Majdič, Ferd. Sajovic; Jos. Likozar 15 K; po 10 K: Ferd. Hlebs, Rajm. Krisper, R. & E. Roos, Ivan Savnik, Ignac Fock, Tomo Pavlar, Marija Marenčič; Ivana Colner 8 K; po 5 K: Hinko Schafranek, Karl Pribel, A. Adamič, M. Rant, Jernej Kušan, B. Straus; po 4 K: Karol Florian, Anton Sinkovec, F. Ulman; po 3 K: K. Schmeibidl, A. Lešnik, Jos. Salzer; po 2 K: Karol Hörmann, Janko Pollak, M. Müller, Pavla Babič, Lovrenc Rebolj, Rihard Perges, Adolf Breuer, Ivanka Jurman, I. Kuntar, Ivan Gajšek; I. Geringer 1 K. Skupaj 595 K. Vsem darovalcem iskrena zahvala! Odbor.

Dr. Ed. Globočnik
ordinira zopet
od 12. oktobra.

VELIKO PRESENEČENJE!
Nikdar več v življenju!
600 komadov za samo glđ. 1-95.
Krasno pozlačena prec. anker-ura z verižico, natanko ldoča, 3 letna garancija; 1 moderna svilena kravata za gospode; 3 komade ff. žepnih rut; 1 dražesten prstan za gospode z imit. zlahtnim kamenjem; dražestna garnitura za dame, obstoječa iz 1 krasnega kolijea iz orientalskih biserov, mod. kras za dame z patent. zaponko, 2 elegantnih damskih zapestnic, 1 par damskih uhanov s patent. kljuko; 1 krasno žepno toaletno ogledalo; 1 usnjena denarnica; 1 par mansetnih gumbov, 3 kar. double zlato s patent. zaponko; 1 najelegantnejši album za razglednice s najlepšimi kraji sveta; 3 predmete za smeh in zabavo, veliko veselje za staro in mlado; 1 jako praktična zbirka ljubavnih pisem za dame in gospode; 20 dopisovalnih stvari ter še čez 500 komadov, ki so neobhodno potrebni v hiši. Vse skupaj z uro, ki je sama denarja vredna, stane glđ. 1-95. Razposilja se proti povzetju ali ako se pošlje denar raprej po **dunajski centralni razposiljalni** H. Wachtel, Krakov št. 518. 177 3-1
NB. Za ono, kar ne bi ugajalo, denar nazaj.

Prostoren lokal v Kranju

na glavnem trgu s šupo, dvoriščem in skladiščem, popolnoma nanovo urejen, pripraven za vsako trgovino, so takoj za več let in po nizki ceni

odda.

Natančneje se izve pri 170-3

Lovrencu Rebolju v Kranju.

Pridnega učenca

sprejme takoj 175 3-2

urar Rudolf Rus, Kranj.

Vsaka ponaredba in ponatlek je kaznjivo.

Edino pravi

Thierryev balzam

le z zeleno znamko nune. — 12 malih ali 6 dvojnih steklenic ali pa 1 velika specijalna steklenica s patentnim zaklepom 5 K. 91 26-9

Thierryev centifolijno mazilo

proti vsem, še tako starim ranam vnetjem, poškodbam i. t. d., 2 lončka K 3-00. Razposilja se le proti povzetju ali za poslani denar

Te dve domači zdravili sta povsod znani in še od nekđaj sloveči.

Naročila naj se naslovljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini.

Zaloga večinoma po lekarnah. Knjižice s tisoči zahvalnih pisem zastonj in franko.

Perlo

163 5-4

:: Franckova :: Perl-rž

pridatek in namestek za kavo
dobiva se povsod!

Kovačnica

za kakega kovača ali pilarja s stanovanjem, se takoj odda. Vpraša naj se pri Matiju Črnetu v Kranju, Kriško predmestje 8.

Učenca

ki ima vsaj dva razreda srednje šole, sprejme takoj tврdka 167 3-3

Magda Rant v Kranju.

Meblirana

162-3

SOBA

se takoj odda na glavnem trgu hiš. št. 129.

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 130-13

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priloga svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Geniki na zahtevanje zastoj.

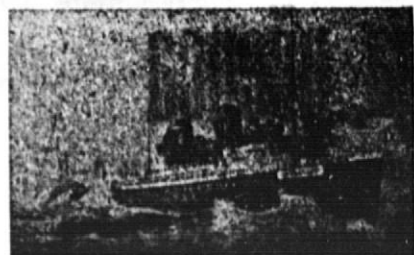

Ludovik Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach na Koroškem)

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušk za lovec in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preizkuševalnici in od mene preizkušene. 181 52-1

Ilustrovani ceniki zastoj.

Samo
6
dni

Havre-New-York

vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki francoske prekomorske družbe Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz in Havre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje samo

Ed. Šmarda

oblast. potrjena potovalna pisarna v Ljubljani. Dunajska cesta 18 v novi hiši «Kmetake posojilnice», nasproti znane gostilne pri «Figovcu». 143 29-9

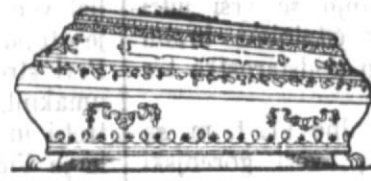
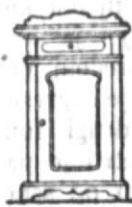
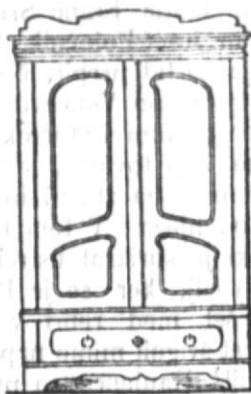
Anton Drukar

mizar, KRANJ št. 58 priporoča sl. p. n. občinstvu svojo zalogo hišne oprave iz mehkega in trdega lesa.

Usoja si tudi sl. p. n. občinstvu naznaniti, da je otvoril za mesto Kranj in okolico nov

pogrebni zavod, kjer bo imel vedno na razpolago vsakovrstne potrebnosti za mrtvaške odre od najbolj priprostitih do najfinejših, kakor tudi kovinaste krste, ter vse v to stroko spadajoče potrebnosti po najnižjih cenah.

156 10-5

Najbolje je najceneje.

Popravila točno in ceno.

Pod to znamko je spoznati prodajalne,

v katerih se prodajajo samo Singerjevi šivalni stroji

Šivalni stroji se zamenjajo.

Singer Ko., akc. druž. za šivalne stroje

Kranj, glavni trg 192.

Zaloga olja, šivank in posameznih delov.

Nad 5000 filijalk po vsem svetu.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično zobočistilno sredstvo

Seydlin

Izdelovatelj
O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dobri se
v lekarni
šavniki

Kovač

kateri zna dobro sekire kaliti, se takoj sprejme samo za kalenje sekir z dobro plačo in prostim stanovanjem.

A. Pogačnik

železarna in livarna, Ruše pri Mariboru (Štaj.)

Prešernova klet v Kranju

je odprta vsak dan po dnevi in zvečer. V njej se točijo priznane izvrstna vina, kakor dolenski cviček, risling i. t. d. ter koroško in bavarsko pivo iz Fišerjeve pivovarne v Beljaku. Istotam se dobe tudi mrzla jedila.

1793-1

Angleško

skladišče

oblek

Ljubljana, Mestni trg 5.

Bogata zaloga konfekcije za gospode, dame, dečke in deklice. 172 13-2

Obleke in površniki se po meri za gospode in dame najfinejše in najhitrejše izgotavljajo na Dunaju.

Pošilja tudi na izbero in brez povzeta!

Najnižje cene!

O. BERNATOVIČ.

Modna trgovina Pavel Magdič, Ljubljana, Prešernove ul. 7

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice.

Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezanine.

Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate.

Svilnati in baržunasti trakovi.

Pozamentarija, porij in žore, resice, krepice in žore za tapetnike.

Krepi in flori za šalovanje.

Zlato in srebne resice, čipke in žore.

Serpe

iz avlie, šipk in volne.

Nogavice za dame, dekleta in otroke.

Jopice, hlačke, otročje perila in odevje za vozičko.

135-11

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka.

Suknec za šivanje, pletenje in vezanje.

Gumbi in različne igle.

Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje.

Jdriske čipke, vezene čipke in vložki.

Pajčolani za neveste, mirtovi venoli.

Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.

Modrci in potrebščine za modrce.

Glave-rokavice in rokavice za uniformirance, pletene, letne in zimске rokavice.

Kopalno perilo, dišave, mila in ustna voda.

Krtače za obleko, glavo in zobo.

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapestnice, napravniki in šepne rute.

Pravo jagrovo normalno perilo, tricoot-srajce, jopice in hlače.

Mrežasta in potna jopice, srajce, čepice in šport-pasovi.

Nogavice, naramnice, odevje in blazine za potovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za lovce: telovniki, nogavice, rokavice, dokolenice.

Ogrevanci za kolena, meče, prsi, hrbet, trebuh in glavo.

Nahrtniki, ovratniki, robci.

Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki l. t. d., i. t. d.

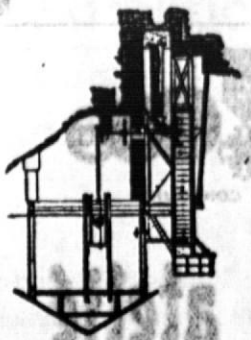
Gospod! Berite novice, ker so za Vas važne in koristne!

Razpošiljam po poštnem povzetju za 12 K 50 vin.

krasno, dobro in moderno opravo

katera obstoji iz sledečih predmetov:
Fina bela ali barvastá srajca št. 7. Dobre spodnje hlače. Lepa spalna srajca. 1 ovratnik po želji. Krasna kravata. 1 par trpežnih nogavio. Močna brisalka. Izvrstne naramnice. 3 dobre šepne rute vse v škafli lepo aranžirano. Razpošiljam z obratno pošto. Ako bi kaj ne ugajalo, vrnem denar nazaj.

G. Tönnies

122-16

tovarna za stroje, železo in kovinolivarna v Ljubljani priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vrtilom. Sesalno-generatorski plinski motorji, najcenejša gonilna sila 1 do 3 v. za konjsko silo in uro.

Šolske potrebščine

kakor šolske torbice, nosila za knjige, knjige za ljudske šole, zvezki za višje in nižje razrede, črnilo in barve, vsakovrstno pisalno in risalno orodje ter druge šolske predmete v obili izberi na debelo in drobno dobite pri

Antonu Adamiču v Kranju

naspr. urarja J. Suttnerja nasl.

Dalje priporoča

naspr. urarja J. Suttnerja nasl.

svojo bogato založeno trgovino galanterijskega, norimberskega, modnega in drobnega blaga, pletenin in tkanin, igrač, in papirja.

Kramarsko in krošnjarsko blago v veliki izberi.

Zaloga igralnih kart.

Največja tovarniška zaloga vsakovrstnih otroških vozičkov od 9 K naprej, ročnih in tržnih tačk, potovalnih kovčegov in korb, nahrbtnikov in palic za hribolazce.

Prepričajte se o nizkih cenah in solidni postrežbi.

58 52-28

Večkrat premirano!

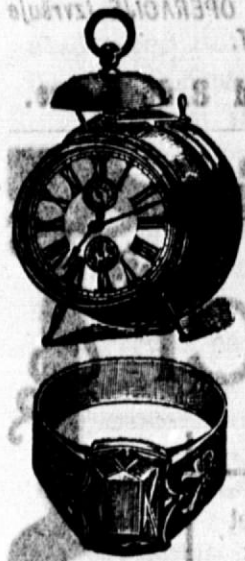
Glinaste peči

123-20

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Dreise

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Mavricij Smolej

urar

na Jesenicah štev. 19

priporoča svojo veliko zalogo

pravih švicarskih žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na nihala, pratane in verižice, po najnižjih cenah.

Popravila

se izdelujejo v lastni delavnici, ter sem zmožen po moji blizu 20 letni skušnji vsaka tudi najtežja popravila izvršiti natančno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vin. do 1'40 K. Žepne ure od K 1'20 naprej. — Zaradi kakovosti priporočam posebno precizijsko uro

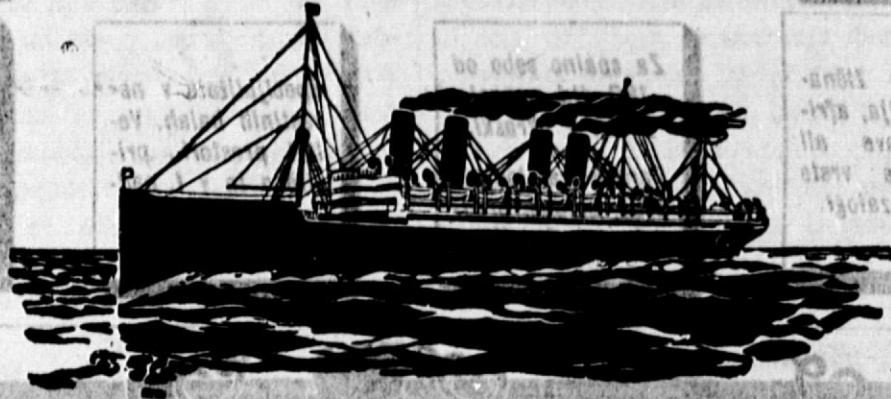
„INTACT“.

Kolesarske potrebščine

NB. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno jo ne dajajte takim, ki urarije niti izučeni niso. 17-36

Berite.

Pozor.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki 'Severnonemškega Lloyd'a' iz Bremena v New-York

s cesarskimi brzoparniki Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm der Grosse. — Prekomorska vožnja traja 5 do 6 dni.

Natančen zanesljiv pouk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARD TAVČAR-ju v Kolodvorskih ulicah št. 35 nasproti občeznane gostilne 'Pri starem Tšilerju'.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in sobota. Vsa potovanja se tikajoča pojasnila točno in brezplačno. Postrežba poštna, realna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorabo, Mexiko, Californija, Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izvanredno ceno čez Galdeston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd. 228-48

Ljubljana, Prešernove ulice 9.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjava, da je zaloga za jesensko sezono tako v oblekah za gospode in dečke kokor v konfekciji za dame popolna in se priporoča za prav obilen poset, zagotavljajoč točno in solidno postrežbo s spoštovanjem

157 6-6

Gričar in Mejač.

M. Podkrajšek

frizer za dame in gospode
Ljubljana, Sv. Petra cesta 35. Filijalka na
147 52-11 sproti hotela „Union“

Spolna kila

priloga za goštev las in za umivanje gl. ve svoj zdravniško priporočeni gorke in mizlo sračni sušilni aparat. Suši brez nadležne vročine. Ne povzročuje škrcenja las. Vpliva dobro na pospeševanje rasti las. Zaloga vsakovrstnih vpletik strizanj in zmešanih las. Oddelek za dame s separatnim vhodom.

Kupujejo se zmešani in odstriženi lasje po najvišjih cenah.

Najcenejša in največja domača eksportna tvrdka.

Raspošiljanje švicarskih ur na vse kraje sveta!

Urar in trgovec

H. Suttner v Ljubljani

Št. 502. Nikelnasta anker-remontoar-Roskopf, trpežno kolesje, gid. 2-45, enaka iz pravega srebra gid. 3-95, ista z dvojnatin tršim srebrnim močnim pokrovom gid. 6-50 in naprej.

Št. 505. Prava srebrna cilindar-remontoar, trpežno kolesje in močni pokrovi, gid. 4-85, ista z dobrim ankerkolesjem gid. 6-95 in naprej.

priporoča svojo izborno zalogo najfinjših natančnih švicarskih ur, kakor najbolj slovečih znamk Safhausen, Omega, Roskopf, Urania i. t. d. Zlatnine in srebrnine, kakor nakraski, verižice, uhani, prstani, obeski i. t. d. najfinejšega izdelka po najnižjih cenah. — Dokaz, da je moje blago zares fino in ceno, je to, da ga raspošiljam po celem svetu in imam odjemalce tudi urarje in zlatarje glavnih mest.

Ravno je izšel največji veliki cenik, kateri se pošlje zastoj in poštine prosto.

Moske ure, 2 tretjini naravne velikosti.

6-39

Ljubljana (Kollzei) R. Lang Marije Terezije cesta

19 126-16 Zalagatelj društva
c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh cenah. Ogledala, slike v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Špeciiliteta: Gostilniški stoli.

Modroci iz žilnatega omrežja, afričanske trave ali žilne, prve vrste vedno v zalogi.

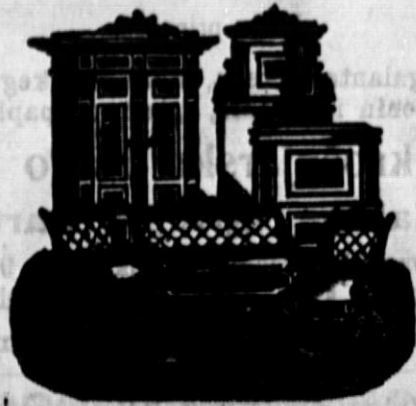
Za spalne sobe od 180 gid. naprej. Divan z okraski. Oprave za jedilne sobe, salone, pred-sobe, cele garniture.

Špeciiliteta v nevestininih balah. Veliki prostori, prtilično in v i. nadstropju.

Za sobe: postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, obeljalnik, miza, sten-sko ogledalo.

Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozički po vsaki ceni.

Čudovite poseni za hotela, vile in za letovišča 52 gid.

Zobotehnični atelje Oton Seydi pri g. dr. E. Globočniku v Kranju

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranile korenine, z ali brez nabne plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje VRAVHALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJ-NOVEJŠIH METODAH.

PLOMBE V ZLATU, PORCELANU, AMALGAMU in CEMENTU vaker tudi vse ZOBOZDRAVNIŠKE OPERACIJE izvršuje tu SPECIJALIST.

111-17
Odperto vsako nedelje od 8. do 6. ure.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga s omejenim poročtvom

Rezervna zaklada iznaša:

K 72.035

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 ¹/₂ %

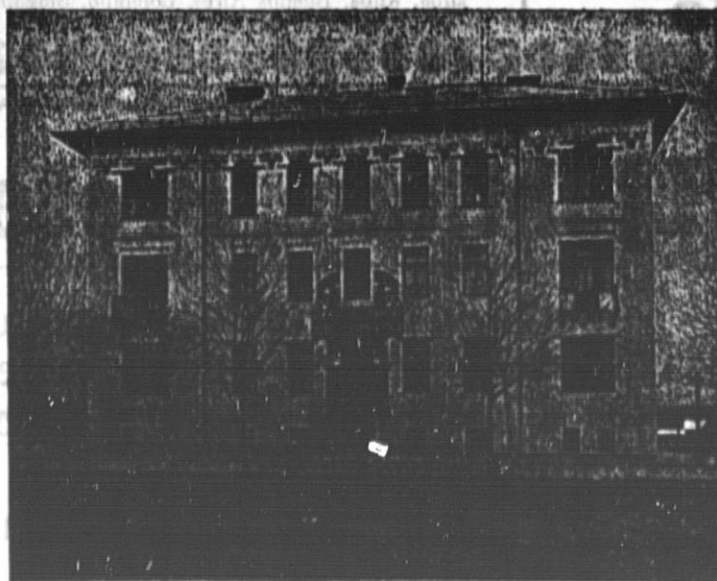
Denarni promet v letu 1906.:

K 3.500.000

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 1/2 %, ali z 1 % amortizacijo, na menice pa po 6 %. — Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Urduje se v centrali in v podružnici

vsak dan od 8. do 12. ure dop.

in od 2. do 6. ure pop. izvzemši nedelje pop.

Poštno-hranilnični račun centrale št. 45.367.

Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

120-15